Y Grŵp Trawsbleidiol ar Ddementia

Cofnodion: Hydref 2018

Ystafelloedd Seminar 1 a 2, y Pierhead
12 hanner dydd – 1.15pm, Dydd Mawrth 9 Hydref
Cadeirydd: Lynne Neagle AC
Pwnc: Gofal ysbyty i bobl sy'n byw gyda dementia

Yn bresennol

Lynne Neagle AC (Cadeirydd); Rhun ap Iorwerth AC; Heledd Roberts (ar ran Rhun ap Iorwerth AC); Craig Lawton (ar ran AC Suzy Davies); Dai Lloyd AC

Sophie Douglas (Cymdeithas Alzheimer Cymru - ysgrifenyddiaeth y grŵp trawsbleidiol); Sue Phelps, Huw Owen, Natalie Owen, Rhys Edwards (Cymdeithas Alzheimer Cymru); Janet Bevan (Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf); Catrin Edwards (Hospice UK); Daisy Cole (swyddfa Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru); Karyn Davies (Prifysgol De Cymru); Ceri Smith (Alzheimer's Research UK); Michael Banner (Marie Curie); Dr Rosslyn Offord (Cymdeithas Seicolegol Prydain); Michaela Morris (Iechyd Cyhoeddus Cymru); Dr Jane Harden, Dr Katie Featherstone, Ed Bridges (Prifysgol Caerdydd), Sam Bolam (Dementia Matters Powys); Chineze Ivenso (Coleg Brenhinol y Seiciatryddion); Suzanne Duval (Diverse Cymru); Oliver John (Coleg Brenhinol y Seiciatryddion)

Peggy Martin, Ceri Higgins, Nigel Hullah, Linda Willis (pobl yr effeithir arnynt gan ddementia / gwirfoddolwyr / Gweithgor Dementia'r 3 Gwlad)

Croeso gan y Cadeirydd ac ymddiheuriadau

- Croesawodd **Lynne Neagle AC** bawb i'r cyfarfod

Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol

- Cafodd **Lynne Neagle AC** ei hailethol yn Gadeirydd
- Cafodd **Sophie Douglas** ei hailethol fel yr ysgrifenyddiaeth (ar ran Cymdeithas Alzheimer Cymru)

Adborth o'r cyfarfod blaenorol

- Gohebiaeth rhwng **Lynne Neagle AC** ac **Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg** - cydnabod gwerth gwaith rhyng-genhedlaeth rhwng plant ysgol a phobl sy'n byw gyda dementia
- Atebion i gwestiynau ysgrifenedig a gyflwynwyd gan **Lynne Neagle AC** i **Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol** - WAQ76901, WAQ76900, WAQ76899 - ynghylch cyllid sydd ynghlwm â'r Cynllun Gweithredu Dementia.

Adborth o gyfarfod y Grŵp Goruchwylio Gweithrediad ac Effaith ym maes Dementia

- Ar ôl iddynt gael eu cyhoeddi, gellir dod o hyd i gofnodion yma

- **Camau Gweithredu:** Lynne Neagle i wahodd Jo Maddaford a/neu Sally Thompson (Llywodraeth Cymru) i gyfarfod y grŵp trawsbleidiol yn y dyfodol i roi'r wybodaeth ddiweddaraf am gyllid sydd ynghlwm â'r Cynllun Gweithredu Dementia

Cyflwyniad gan Dr Katie Featherstone

Rhoddodd Dr Featherstone gyflwyniad am ei gwaith ymchwil ar ofal bob dydd pobl sy'n byw gyda dementia a dderbynnir i wardiau ysbyty acíwt. Canolbwyntiodd yr astudiaeth ar 'wrthod a gwrthwynebu gofal'.

Roedd y canfyddiadau yn cynnwys y canlynol:

- Roedd yr hyn a elwir yn 'wrthwynebu' fel arfer yn ymateb i sut mae gofal yn cael ei drefnu (ei drefnoli, ei rannu'n adrannau, ei ddarparu gan lawer o wahanol bobl) a/neu'n ymateb i'r ffordd y caiff gofal ei ddarparu
- Caiff staff eu dal mewn 'trap sefydliadol' sy'n canolbwyntio ar amserlenni, lleihau risg ac effeithlonrwydd

Roedd yr argymhellion yn cynnwys y canlynol:

- Ymyriadau ar sail tystiolaeth – mae angen gwaith ymchwil cadarn ar ofal i bobl sy'n byw gyda dementia pan gânt eu derbyn i wardiau ysbyty acíwt
- Codi ymwybyddiaeth
- Hyfforddiant ar gyfer pawb

I gael rhagor o wybodaeth:
storiesofdementia.com/
@storiesofdementia
@Drkfeatherstone

Trafodaeth

- Cododd **Nigel Hullah** bryderon bod safonau Amddifadu Rhyddid wedi dod yn gymorth systematig ar gyfer rheoli pobl, sy'n peri pryder mawr o ystyried deddfwriaeth hawliau dynol a chydraddoldeb
- Pwysleisiodd **Daisy Cole** bwysigrwydd hyfforddiant ac ymwybyddiaeth, a gofynnodd sut y gallwn sicrhau bod byrddau iechyd lleol yn rhan o'r cynllun
- Gofynnodd **Suzanne Duval** a oedd unrhyw waith ymchwil yn darganfod profiad cleifion sy'n siaradwyr Saesneg ailiaith. Esboniodd **Dr Katie Featherstone** y bydd prosiect ymchwil newydd yn edrych i mewn i'r pwnc hwnnw
- Tynnodd **Sam Bolam** sylw at brosiect bach a gafodd effaith fawr ym Mhowys. Ategodd **Dr Katie Featherstone** fod yn rhaid i ymyriadau fod yn seiliedig ar dystiolaeth, a dyna pam bod angen ymchwil bellach
- Gofynnodd **Dr Jane Harden** sut ydym yn defnyddio diwylliant staff presennol i sicrhau'r newidiadau rydym eu heisiau, er enghraifft drwy glustnodi 5-10 munud er mwyn i nyrsys eistedd gyda chleifion
- Awgrymodd **Dr Rosslyn Offord** nad yw hyfforddiant yn aml yn 'glynu', ac mae angen i ni fynd i'r afael â newid sylweddol mewn diwylliant, gan symud i ffwrdd o fod yn wrth-risg a blaenoriaethu atal cwympo.

- Gofynnodd **Michaela Morris** a yw'n bosibl gweld amserlen tasgau ar y ward, er mwyn gweld sut mae'n cyfateb â'r lefelau Staffio Diogel. Atebodd **Dr Katie Featherstone** drwy ddweud eu bod yn cael eu cynnwys yn yr adroddiad llawn sydd ar gael ar-lein (gweler uchod)
- Rhannodd **Ceri Higgins** brofiad a gafodd yn yr ysbyty gyda'i thad, a nododd ei fod yn ymwneud ag agwedd a synhwyrau dynol sylfaenol, a'i bod yn cymryd yr un faint o amser i ddarparu gofal gwael ag y mae i ddarparu gofal da - ac nid yw cael platiau coch yn gwneud ward ysbyty yn un sy’n gyfeillgar i ddementia mewn gwirionedd
- Rhannodd **Linda Willis** brofiad personol o fod yn yr ysbyty, ac eglurodd y dylai llawer o ofal sydd ei angen fod yn synnwyr cyffredin, drwy ofyn 'a oes angen help arnoch gyda hyn?' yn hytrach na gadael rhywbeth ar ben gwely ysbyty'r unigolyn
- Gwnaeth **Dr Katie Featherstone** sylw ar ddiwylliant a welodd, gyda staff yn awgrymu 'ni ddylai pobl â dementia fod ar y ward hon' / 'dylai pobl â dementia fod mewn gofal arbenigol' / 'mae gormod o bobl â dementia ar y ward hon' - gan ddangos diffyg dealltwriaeth
- Gofynnodd **Michaela Morris** sut roedd wardiau wedi ymateb i ganfyddiadau'r gwaith ymchwil. Soniodd **Dr Katie Featherstone** am 'ddiymadferthwch wedi’i ddysgu' ymhlith staff, sy'n teimlo nad ydynt yn gallu gwneud unrhyw beth ynghylch y problemau

Ymchwiliad i ofal ysbyty

- Amlinellodd **Sophie Douglas** y cynllun ar gyfer yr ymchwiliad i ofal ysbyty i bobl sy'n byw gyda dementia - cafodd galwad am dystiolaeth ei ddosbarthu gyda’r cofnodion.
- Gellir dod o hyd i ddolen at yr arolwg yn Gymraeg neu’n Saesneg yma

Unrhyw fater arall

- Tynnodd **Suzanne Duval** sylw at waith gan Diverse Cymru wrth godi ymwybyddiaeth o brofiadau cymunedau pobl dduon ac Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig o ddementia - cafodd poster ei ddosbarthu gyda’r cofnodion

Dyddiadau’r cyfarfodydd nesaf

- Dydd Mawrth 4 Rhagfyr 2018 - Ystafelloedd Seminar 1 a 2, y Pierhead
- Dydd Mawrth 5 Mawrth 2019 - Ystafelloedd Seminar 1 a 2, y Pierhead
- Dydd Mawrth 11 Mehefin 2019 - Ystafelloedd Seminar 1 a 2, y Pierhead